

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg vil indlede med at sige til ministeren, at jeg egentlig har troet, at han og jeg i lang tid har været enige om, at den bedste måde at spare CO₂-udslip på er ved at foretage energibesparelser, for det er der jo slet ikke nogen form for energiproduktion i, men det synspunkt kan jeg forstå at ministeren har forladt, for nu er vindkraft åbenbart bedre end energibesparelser!

Det er selvfølgelig interessant, og det vil jeg følge op ved at spørge om nogle af de ting, som andre har spurgt om:

Jeg har forstået på både Enhedslistens og SF's ordførere her, at de er meget interesserede i, at samtidig med at der udbygges med havvindmøller, skal eksisterende kulkraftværker lukkes, og dér vil jeg gerne sige, at for Det Konservative Folkeparti er det ikke noget mål at lukke eksisterende værker, for de danske elværker producerer både konkurrencemæssigt og miljømæssigt korrekt, men hvis man nu skal til at lukke værker, som endnu ikke er afskrevet, og som vi kunne tjene penge på i mange år ved at eksportere strømmen, hvem skal så betale den udgift, der kommer her?

Eller er det således, at ministeren vil lukke op for muligheden for elekspot?

Og hvis man må eksportere el, vil jeg i forbindelse med de drøftelser, vi har om CO₂, spørge, om det så er den CO₂-fri el, der må eksporteres, eller det er el produceret på de konventionelle værker.

Og så skal jeg sige, at vi ikke under nogen omstændigheder kan basere vores vedvarende energi efter år 2035 på, at der ydes tilskud, og jeg skal også sige, at jeg forstår, at ministeren konkurrerer med SF om at bygge mest af alting.

I Det Konservative Folkeparti konkurrerer vi med os selv og de øvrige partier om at finde de bedst mulige løsninger.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Ja, jeg skal i hvert fald ikke gøre mig klog på, hvem der vinder denne kappestrid mellem Venstre og De Konservative om at gøre mindst muligt for miljøet. Det vil jeg ikke dømme om, men jeg synes, opløbet ser meget tæt ud i øjeblikket.

Jeg vil derimod gerne have både Venstre og De Konservative med i en positiv dialog om disse spørgsmål.

Men når det drejer sig om støtte til vedvarende energi, har vi jo bedt Energimiljørådet, hvor

der sidder virkelig gode folk, om at kigge på hele det felt, men jeg vil ikke komme med noget udsagn om det – det er også et svar til hr. Hindrup Andersen – før den analyse er færdig, for det kan jo godt være, at der frigøres nogle penge, der kan bruges på nogle andre områder – hvad ved jeg?

Jeg har bare sagt, at jeg vil ikke spare på støtten til vedvarende energi, men måske undersøge, om den kan bruges mere effektivt, end den hidtil har været brugt.

Så har fru Eva Møller selvfølgelig en pointe i, at energibesparelser i en række situationer er bedre end produktion af vedvarende energi. Det har hun ret i, men hvis man ser på indretningen af energisystemer, er den billigste måde at fjerne CO₂ på, når vi taler om Danmark, udbygningen af vindkraften, tror jeg. Men hun har selvfølgelig en pointe i det andet. Ret skal være ret.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 76: Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen. (Aktindsigt i personalessager).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 14/11 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at principet om offentlighed i forvaltningen er et både godt og rigtigt princip, blandt andet som et led

i den demokratiske kontrol med forvaltningerne, og således at forhold af offentlig interesse kan blive både afdækket og debatteret.

Derfor bør der være så få begrænsninger som muligt, men et af de områder, hvor der er brug for begrænsninger i offentlighedslovene, er i personalesagerne, der som oftest er helt uden eller af begrænset interesse for offentligheden.

Og den senere tids debat har tydeligt vist, at offentlighedslovens bestemmelse om aktindsigt i personalesager er for vidtgående. Eksempelvis har indsatte i fængsler søgt og fået aktindsigt i konkrete personalesager for ansatte inden for kriminalforsorgen og politiet. Ligeledes er det bekendt, at der er søgt aktindsigt i personalesager for ansatte i socialforvaltningen og skattevæsenet med videre.

Det giver utryghed for de offentligt ansatte, når deres privatadresser, telefonnumre og andre mere personlige oplysninger umiddelbart kan indhentes, samtidig med at der kan være en klar fornemmelse af, at aktindsigten søges med baggrund i almindelig nysgerrighed, som led i et rent privat mellemværende mellem ansøgeren om aktindsigt og den ansatte eller som reaktion på tjenstlige handlinger og afgørelser, hvor det naturlige for en borger, der føler sig urimeligt behandlet, må være at klage til den pågældende myndighed eller eventuelt til en overordnet instans.

I den gældende offentlighedslov er personalesager undergivet aktindsigt med visse begrænsninger og undtagelser, der i øvrigt giver anledning til en række fortolkningsproblemer, f.eks. hvorvidt og i hvilket omfang personalebedømmelser m.v. kan udleveres.

Det foreliggende lovforslag, som vi hilser velkomment, undtager personalesager fra aktindsigt, bortset fra ganske få oplysninger, en positivliste, om man vil, omfattende navn, stilling, uddannelse, arbejdsopgaver, løn og tjenesterejser, for chefgruppen desuden eventuelle disciplinære reaktioner inden for de seneste 2 år. Samtidig vil lovforslaget fjerne enhver tvivl – så godt som – hos myndigheder om, hvad der kan udleveres.

Lovforslaget giver efter vores opfattelse en fornuftig balance mellem på den ene side offentlighedens interesse og på den anden side medarbejdernes interesse for arbejdsvilkår, der giver rimelig tryghed.

En arbejdsgruppe nedsat af justitsministeren har afgivet den betænkning, som har dannet baggrund for lovforslaget, og vi har med til-

fredshed noteret os, at betænkningen er afgivet i enighed.

Både offentlige arbejdsgivere og faglige organisationer og pressen og universiteterne har været repræsenteret i arbejdsgruppen.

Lovforslaget er sendt til høring, og vi vil selvfølgelig se på reaktionerne i forbindelse med det videre udvalgsarbejde.

Socialdemokratiet kan anbefale det foreliggende lovforslag.

Og den radikale folketingsgruppes ordfører, som ikke kunne være til stede på grund af forhandlingerne om finansloven, har bedt mig meddele, at den radikale folketingsgruppe ligeledes kan anbefale lovforslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre er vi meget optaget af borgernes retssikkerhed over for offentlige myndigheder, og derfor har vi også fremsat forslag om en retssikkerhedsreform, hvori der skal være fastsat spilleregler for offentlige myndigheders myndighedsudøvelse over for de enkelte borgere, for de offentligt ansatte har jo i meget høj grad mulighed for at bestemme over borgernes hverdag.

Ud over at sagsbehandlingen skal være underlagt strenge regler, bør det være en selvfølge, at offentligheden – og hermed den enkelte borger – har indseende med den offentlige forvaltning.

En sådan offentlighed er efter Venstres opfattelse forudsætningen for, at de samme borgere kan udøve den demokratiske kontrol. Efter presselovens udseende at dømme er offentlighedsloven derimod ikke noget, der interesserer så mange journalister.

Vi finder altså, at der som udgangspunkt skal være offentlighed om myndighedsudøvelsen. Men det synspunkt, at der skal være størst mulig offentlighed om myndighedsudøvelsen fører ikke til, at offentligt ansattes personalemapper nødvendigvis skal være undergivet aktindsigt, for offentligt ansatte har som andre krav på et privatliv, og reglerne om aktindsigt for offentligt ansatte må ikke kunne bruges som en trussel fra borgerne over for de ansatte, men det er faktisk – desværre – situationen i øjeblikket.

Det har nemlig vist sig, at begæring om aktindsigt er blevet en vældig mode og ofte bruges af borgere, der er utilfredse med, at en offentligt ansat har truffet en korrekt afgørelse, der går de pågældende borgere imod.

I stedet for så at anvende de klageadgange, som er til rådighed for borgerne, er det nærmest blevet en hel disciplin hos nogle borgere at true den ansatte med at begære aktindsigt, selvfølgelig i håb om, at den ansatte derved vil omgøre sin beslutning og træffe en forkert afgørelse, der er til fordel for den borger, der truer med at begære aktindsigt.

På den måde kan man sige, at den offentlighed, der var tænkt som en demokratisk kontrol, er gået hen og blevet det stik modsatte, nemlig enkelte aggressive borgeres meget ubehagelige magtmiddel og pressionsmiddel over for de enkelte ansatte.

Derved antastes den integritet og uafhængighed, der bør være et selvfølgeligt krav til offentligt ansatte myndighedspersoner.

Det må naturligvis stoppes, og derfor er vi i Venstre tilfredse med, at regeringen så forholdsvis hurtigt er kommet med et lovforslag.

Vi er enige i regeringens målsætninger, herunder at der skal skabes tryghed for den enkelte ansatte, men det opnås ikke med alle de undtagelser, som forslaget indebærer. Ikke mindst finder vi, at der er sat en grim plet på lovforslaget med den bemyndigelsesbestemmelse, som giver ministeren mulighed for at gå sine egne veje, hvis det viser sig, at vi her i Folketinget og i Justitsministeriet ikke har tænkt på det hele.

Den bemyndigelsesbestemmelse vil vi ikke være med til, og vi synes heller ikke, den er god for ministeren.

Og jeg spørger mig selv, når jeg har læst den: Skal det nu til at være sådan i Danmark, at vi skal lovgive på den måde, at vi i lovene indsætter bemyndigelse til ministre, så ministre selv kan udvide loves anvendelsesområde, hvis det viser sig, der var noget, vi glemte eller overså eller ikke havde tænkt på?

Så vil ministeren sikkert svare: Ja, men man kan jo se i bemærkningerne, at den bemyndigelse skal have et snævert område. Javel, men vi finder altså, det er en plet på vores parlamentariske system. Hvis det sker, at en lov ikke fungerer efter hensigten eller anvendelsesområdet skal ændres, så er der nemlig kun ét sted at gå hen, og det er hverken til Journalistforbundet eller til personaleorganisationer, det er til Folketinget.

Så det er altså helt principielle betragtninger, der får os i Venstre til allerede i dag at foreslå ministeren, at den bemyndigelsesparagraf udgår af forslaget. Vi vil om nødvendigt selv

stille ændringsforslag, men håber meget, at ministeren selv dropper denne bestemmelse og ikke lader sig tyrannisere af, hvad en sagkyndig kommission ved studehandler har kunnet bli- vet enige om internt. Det er ikke de sagkyndige udvalg, der skal bestemme landets love, det er Folketinget.

I øvrigt må jeg så sige, at offentlighedsloven jo er noget forfærdelig indviklet jura, og jeg har derfor allerede stillet en lang række spørgsmål, for jeg går ud fra, at vi er enige om, at loven skal hurtigt igennem.

Men ud over det, jeg har sagt, er vi altså grundlæggende meget positive.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg blev måske en smule forundret eller i hvert fald forvirret over Venstres ordførers indlæg i denne her debat, fordi oplysningerne i personalemapperne blev beskrevet som noget, der vedrørte privatlivet. Der vil jeg godt have, at Venstres ordfører prøver at afgrænse, hvor Venstres ordfører mener, at privatlivet ender, og noget, der har med den offentlige gerning at gøre, begynder.

Er f.eks. en offentligt ansats uddannelse en privat oplysning, som ikke kommer andre ved, eller er det en oplysning, som er relevant for offentligheden i forhold til bedømmelsen af en persons gerninger? Eller hvad med disciplinærsager? Er det, at en person, der har arbejdet med nogle ting og har fået en disciplinærsag, en privat ting, eller er det noget, der har med den offentlige persons gerning at gøre?

Og når Venstres ordfører brugte formuleringen »trussel om aktindsigt«, kan vi så ikke lige få præciseret, hvis vi får fjernet telefonnumre og adresser, hvori truslen består?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er meget glad for at få de spørgsmål, for det giver mig 1 minuts ekstra taletid.

Med hensyn til private oplysninger så finder jeg i hvert fald, at telefonnummer og adresse er en privat oplysning. Der kan også være private oplysninger i andre dokumenter i personale-sager. Det er en glidende overgang.

Men det, jeg godt vil fortælle hr. Søren Søndergaard lidt om efter nu at have siddet i en lederstilling i den offentlige sektor i mange, mange år, er, at det er meget ubehageligt for mange offentligt ansatte, fordi de i forvejen ikke

ved, hvad der er i deres personalemappe. Jeg synes, det er et stort problem, at det af ansatte, som jeg har talt med, er blevet oplevet som en trussel, hvor de spørger sig selv: Hvad siger nu chefen? Er det nu mig, der er noget i vejen med?

Derfor er vi meget tilfredse med, at det system i offentlighedsloven, som gik ud på, at der var forskellige undtagelser, nu er blevet vendt om, så der er en positivliste. Så ved de ansatte, hvad det er for oplysninger, der skal udleveres.

Men vi er som sagt meget utilfredse med, at det kan udvides administrativt, og derfor vil vi have bemyndigelsesbestemmelsen fjernet.

Gitte Seeborg (KF):

Det Konservative Folkeparti er også i enhver henseende tilhænger af offentlighed i forvaltningen, men på baggrund af de sager, vi har set i foråret, hvor personalemapper for kriminalfolk, fængselsbetjente og andre har været undergivet aktindsigt, må vi også sige, at der selvfølgelig skal være grænser for, hvem og hvad der skal offentliggøres.

Det Konservative Folkeparti hilser derfor ministerens forslag meget velkommen. Nu bliver det reguleret, hvilke oplysninger der rent faktisk skal være undergivet aktindsigt, når det drejer sig om offentligt ansattes personalemapper.

Det Konservative Folkeparti udarbejdede i sidste samling et forslag, som handlede om det samme. Det nåede dog ikke til første behandling. Det forslag, som vi i sin tid udarbejdede, ligger meget tæt op ad det, som ministeren nu er kommet med, og som også er foreslået af den arbejdsgruppe, der har været nedsat.

Oplysningen om navn, stilling, uddannelse, løn m.v. skal fortsat været omfattet af aktindsigt. Det kan vi støtte. At adresser, telefonnumre m.v. udelades, er en særdeles god idé.

Det fremgår, at tjenesterejser også skal være omfattet af offentlighedsloven. Det forekommer mig en anelse overflødig, for en offentligt ansat rejser vel næppe kun for sjov, men altid i embeds vedfær.

Fru Birthe Rønn Hornbech var inde på spørgsmålet om bemyndigelsesbestemmelsen, altså den ene af paragrafferne i forslaget, og dér vil jeg støtte fru Birthe Rønn Hornbech i hendes betragtninger om det.

Det foreslås endvidere, at disciplinære reaktioner, når det drejer sig om overordnede em-

bedsmænd, fortsat skal være undergivet aktindsigt, men at de skal slettes efter 2 år. Det er også efter min opfattelse overflødig. Jeg mener, det må være et anliggende alene mellem arbejdsgiver og arbejdstager, hvis der er forskellige former for tjenesteforseelse eller andre ting, der kan føre til f.eks. afskedigelse, advarsel eller andet.

Jeg mener faktisk, at der er tale om en grov uligestilling af offentligt ansatte og privat ansatte. Man kan jo godt forestille sig, at en arbejdsgiver vil søge de oplysninger, det er muligt at søge, om en person, der kommer fra en overordnet stilling i det offentlige. Derved vil en offentligt ansat blive dårligere stillet end en, der er privat ansat i dag.

Men alt i alt er vi positive over for forslaget. Vi synes, det er godt, at forslaget kommer nu. Der har været stort behov for det her forslag, for der er mange offentligt ansatte, som har følt sig groft chikaneret af den mulighed, der har været for at få aktindsigt i deres personalemapper. Det bliver stoppet med det her forslag, så det er vi glade for.

Anne Baastrup (SF):

Historien bag det her lovforslag er kendt: Der kom henvendelser fra borgere, som ønskede aktindsigt i personalesager for mennesker, der havde behandlet deres sag, lærere, som havde givet dårlige karakterer, osv.

Det bør give os en grundlæggende anledning til principielle overvejelser om, hvad det er for en udvikling, der er ved at ske med den offentlige forvaltning og borgerens opfattelse heraf. Men her og nu er det vigtigt, at vi tager hensyn til de offentligt ansattes arbejdsmiljø.

Da vi i Retsudvalget gik i gang med drøftelserne af det problem, kom der mange forslag på bordet, forslag, som isoleret set kunne tilgodese det åbenbare behov, der var for at præcisere og eventuelt afgrænse offentlighedens aktindsigt i personalemapper.

Man kan vælge flere veje. Afvejningen af, hvilken løsning der besluttes, er ikke nem, fordi det kan få konsekvenser for fortolkningen af lovens principper i øvrigt.

Et eksempel, der var på bordet dengang, var afskæring af aktindsigt på grund af manglende retlig interesse. Det er jo i den boldgade, man klart skal afvise det, idet det jo grundlæggende ville underminere princippet om offentlighed i forvaltningen.

Det var derfor ret klogt af justitsministeren, at han fulgte rådet om at nedsætte et udvalg, der nøje kunne gennemgå lovens regler og de indkomne forslag. Udvalgsarbejdet er da også endt med en enstemmig tilslutning til forslaget om, at man laver en positivliste i § 2. Så ved alle, hvad man har at rette sig efter. Udvalget, der jo har været meget hurtigarbejdende – det er imponerende i justitsministerielle kredse, at man kan arbejde så hurtigt – kan jo ikke have gennemtænkt alt, og vi lægger derfor i SF vægt på, at det, de måtte have glemt, kan repareres via bemyndigelsen til ministeren, og jeg skal derfor tilkendegive, at vi stemmer imod fru Birthe Rønn Hornbechs forslag om at fjerne ministerens bemyndigelse.

Centralt i den forbindelse er det også at fremhæve meroffentlighedsprincippet, og SF vil derfor bruge udvalget til at få det princip beskrevet set i relation til det nye lovforslag. Det må være Folketinget bekendt, at SF ønsker videst mulig offentlighed i forvaltningen. Vi har gentagne gange forstyrret Folketinget med forslag herom, og det agter vi også at gøre fremover.

Eksempelvis ønsker vi, at justitsministeren tvinges til at tage stilling til de indvendinger, som Dansk Journalistforbund på kvalificeret vis har rejst vedrørende e-mail og offentlighedsloven.

Men indsigt i beslutningsprocessen i den offentlige forvaltning har intet at gøre med, hvor de ansatte bor, hvordan deres arbejde vurderes, og hvilke afviste disciplinærsager der har været, osv. I den forbindelse vil jeg understrege, at jeg siger afviste disciplinærsager. Jeg vil indrømme, at udvalget ikke har haft ret lang tid, men lige præcis den afgrænsning, man har lavet for disciplinærsager, virker en anelse tynd. Vi vil også bruge udvalgsarbejdet til at få afklaret nøjere, om det er en god afskæring, man har lavet i anden sætning i § 2, stk. 3, om chefstillinger.

Under udvalgsarbejdet vil vi også se på spørgsmålet om en eventuel brug af udvidelse af offentlighedsloven vedrørende det her område. Det, det drejer sig om, er den ansattes karriere før ansættelse i den offentlige forvaltning. Lad mig tage et eksempel: Det viser sig, at afgørelser fra et ministerium eller et kontor i et ministerium på forbløffende vis tilgodeser en ganske bestemt industri. Det kunne være af interesse for pressen at tage tjek på, om tidligere ansættelse i et bestemt kontor kan have ind-

flydelse på disse afgørelser. Spørgsmålet kan i hvert fald stilles med rette, og det vil vi bruge udvalgsarbejdet til at kigge på.

Men foreløbig en blid tilslutning til forslaget.

Tom Behnke (FP):

Det er jo egentlig utroligt, at en gammel lov, som har fungeret igennem mange år på ganske tilfredsstillende vis, pludselig viser sig at være problematisk derved, at et stadig stigende antal borgere har fundet ud af, at der var en mulighed for at gå ind og prøve at gøre et eller andet over for det offentlige system. Flere og flere søgte om at få aktindsigt i forskellige personalesager, og kun fantasien satte grænser for, hvem og hvor mange man ønskede at få aktindsigt om.

Jeg tror et eller andet sted, at det måske også handler om magtesløshed, at der er nogle borgere, som føler en magtesløshed over for det store offentlige apparat, og som føler, at det offentlige ved alt om dem, men at de ikke ved ret meget om de mennesker, der er ansat i det offentlige.

Det er helt givet, at her er to ting, der står op imod hinanden: På den ene side har vi i Fremskridtspartiet den grundlæggende holdning, at borgerne selvfølgelig skal have indsigt i, hvad det er, der foregår i den offentlige forvaltning. Det skal der slet ikke være tvivl om. På den anden side må man også kunne kræve, at det personale, der er ansat i det offentlige, har en vis form for privatliv, og at det ikke blot skal udstilles, fordi den ene eller den anden borger ønsker at få aktindsigt. Derfor er det positivt, at ministerens forslag her præciserer, at de ting, der har med privatlivet at gøre, nu bliver taget ud. Personens hjemadresse, private telefonnummer osv. er der ingen grund til at udlevere, når vi taler om aktindsigt.

Jeg synes, der mangler noget i forslaget, for jeg kunne godt tænke mig, at man også havde diskuteret, om ikke den person, der søger aktindsigt, skulle have et minimum af interesse i at søge aktindsigt. Det er der faktisk ikke i dag. Man kan jo, i det omfang man kan nå at skrive brevene, bede om aktindsigt om hvem som helst i det offentlige. Man kunne i hvert fald have diskuteret eller overvejet, om man skulle sætte et eller andet kriterium ind, sådan at man skulle have et minimum af kontakt til den pågældende sag, for at man kunne bede om at få aktindsigt.

Det andet, jeg synes man godt kunne have diskuteret, er, hvorvidt den personkreds i det offentlige, man ønsker aktindsigt i, ikke også på en eller ande måde burde være begrænset i forhold til den sag, man er involveret i. Jeg kender en konkret sag fra en kommune, kaldt den X-købing, hvor en borger beder om at få aktindsigt i en bestemt sag. Borgeren ønsker at få aktindsigt om alle offentligt ansatte, der har haft med sagen at gøre, herunder de rådhusbetjente, som har båret sagen fra et kontor til et andet kontor.

Så man kan nok begynde at diskutere, om ikke man er ved at være nået derud, hvor der er grænser for, hvad man bør give aktindsigt i. Men det er ikke diskuteret i forslaget her.

Det er nogle ting, som vi ikke er helt tilfredse med, og som jeg vil påpege i forhold til forslaget, som vi i øvrigt er ganske positive over for, for vi synes egentlig, ministeren er landet rimelig heldigt på begge ben med det her forslag.

F.eks. undrer det os lidt, og det synes vi ville være en diskussion værd, at det kun er i forhold til disciplinærsager for chefstillinger, man går ind og siger, der er aktindsigt. Hvorfor skal det kun være på chefniveau? Hvis nu, det lige præcis er den person, der har haft med min sag at gøre, som har haft en disciplinærsag, som kan være af afgørende betydning for at forstå, hvordan min sag har udviklet sig, hvorfor skulle man så ikke have aktindsigt i den sag, uanset hvor mange stjerner den pågældende ansatte i kommunen har på skulderen?

Men ellers må vi fra Fremskridtspartiets side sige, at vi er tilfredse med, at visse ting bliver taget ud af personalemapperne, inden man begynder at fotokopiere og sende dem rundt.

Som sagt var der tre små ting her, som vi synes var værd at diskutere videre, men generelt er vi positive over for forslaget.

Søren Søndergaard (EL):

Helt generelt har Enhedslisten den opfattelse, at der er for meget hemmelighedskræmmeri i samfundet, og derfor går vi også ind for større åbenhed, hvad enten det angår dommernes blindtægter, det angår folketingsmedlemmernes økonomiske forhold, eller det angår private eller halvprivate selskabskonstruktioner. På den baggrund er det selvfølgelig også klart, at vi opfatter lov om offentlighed i forvaltningen som en vigtig demokratisk landvinding.

Når vi alligevel er åbne for at diskutere ændringer, så skyldes det selvfølgelig, som vi

har hørt, at der er eksempler på hetz og urimelig udhængning af enkelte offentligt ansatte.

Men vi synes også, det er vigtigt at slå fast, at hovedproblemet ikke har ligget i selve offentlighedsloven, men i den måde, den er blevet forvaltet på. Alt for mange steder har man brugt personalemapperne som rodeskuffer for alle mulige oplysninger, som så er blevet udleveret, når der er blevet søgt aktindsigt. Derfor kunne mange problemer løses ved en generel oprydning i personalemapperne og en udleveringspraksis i overensstemmelse med den nu gældende lovgivning.

På trods af det mener vi, at det er vigtigt at slå fast, at offentligt ansattes privatadresse, telefonnumre, samlivsforhold, ferieplaner er uden interesse for offentligheden, og det er derfor rigtigt, som det foreslås, at de ikke skal udleveres i forbindelse med aktindsigt.

Men vi mener, at betænkningen fra den nedsatte arbejdsgruppe går langt ud over disse nødvendige justeringer i sin måde at præsentere tingene på. Det fremgår tydeligt af arbejdsgruppens egen sammenfatning af sine overvejelser.

For det første starter man med at slå fast, at de ændringer, man foreslår, ikke bryder med væsentlige principper bag offentlighedsordningen. Men så er der altså tale om principper om end af mindre væsentlig karakter, man bryder med, efter arbejdsgruppens mening.

For det andet vender man, når det gælder personalesager, offentlighedslovens princip 180 grader. Fra at princippet har været det i § 1, at loven gælder for al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning, så skal princippet fremover være, at loven som udgangspunkt ikke gælder for personalesager.

Og endelig og mest alvorligt: For det tredje skrives i sammenfatningen, at ved vurderingen af, hvilke oplysninger i personalesager der bør være omfattet af loven, tager arbejdsgruppen som sit principielle udgangspunkt, at der skal være tale om oplysninger, som kan offentliggøres uden væsentlig skadevirkning for de ansatte eller for den pågældende ansættelsesmyndighed. Jeg gentager: kan offentliggøres uden væsentlig skadevirkning for de ansatte eller for den pågældende ansættelsesmyndighed.

Efter Enhedslistens opfattelse er denne måde at anskue tingene på dybt betænkelig. Det kan aldrig være et principielt udgangspunkt, om offentliggørelse af en given oplysning kan skade en ansat eller endnu mindre en ansættelses-

myndighed. Det relevante må være, hvorvidt oplysningen er relevant for offentligheden eller ej.

Hvis jeg tænker på bare de sidste 3 år, hvor Erhedslisten har været i Folketinget, så kan jeg levende forestille mig en del oplysninger, der er kommet frem, som både diverse ministre, diverse ministerier og diverse ansatte i ministerier har fundet aldeles skadevirkende.

Man kan sige, at dette forkerte udgangspunkt kun i begrænset omfang har fået konsekvenser i ministerens lovforslag, men vi mener, det sker i forslaget om, at man kun giver aktindsigt i disciplinærstraffe, når det angår ansatte i chefstillinger, og da kun i en periode på 2 år efter. Hvis en disciplinærstraf gives i forbindelse med den funktion, som en offentligt ansat i dag på nuværende tidspunkt udøver, så har offentligheden efter vores mening et krav på at kunne få oplysninger om den, også selv om der ikke er tale om en chefstilling, og også selv om det er mere end 2 år siden.

Så sammenfattende kan vi sige, at vi ikke er specielt positive over for den sammenfatning, som arbejdsgruppen har lavet. Vi kan et stykke hen ad vejen være enige i ministerens lovforslag med de ændringer, jeg har antydnet her.

Og til afslutning skal jeg bare sige, at vi i loven hellere vil have en positivliste, der er mere udtømmende, end vi vil have en bemyndigelse til justitsministeren til at kunne udvide den hen ad vejen.

Addi Andersen (CD):

Da CD's ordfører ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Det offentlige skal administrere offentlige sager og behandle borgerne på fornuftig og forsvarlig vis. Sagsbehandlingen skal selvfølgelig ske inden for forvaltningslovens rammer, og den enkelte sagsbehandler eller funktionær skal stå til ansvar over for sin chef og kunne stå inde for det arbejde, han har gjort. Men et pres fra en borger, som måske bliver mere eller mindre berørt af den administrative afgørelse, skal ikke påvirke sagsbehandlingen. Derfor er det ikke alene rimeligt, men også nødvendigt, at der bliver gjort noget ved reglerne, så der ikke bliver almindelig aktindsigt i personalesager.

CD støtter helt justitsministerens vurdering af, at der er brug for et generelt forbud mod aktindsigt i personalesager frem for at give de enkelte forvaltninger mulighed for at afslå en konkret ansøgning om aktindsigt. Det giver alt

for mange problemer og ikke mindst klager over de enkelte afgørelser.

Vi forstår derimod ikke helt ministerens begrundelse for at skelne mellem berettigelsen af og behovet for aktindsigt i under- og overordnede disciplinære sager. Reglerne om aktindsigt giver selvfølgelig problemer i de kommunale skatteforvaltninger, men mest alvorligt har det i virkeligheden nok været i fængslerne, hvor de indsatte mange gange har brugt muligheden for at få aktindsigt til at true fængselspersonalet med. Og der er jo ingen grund til at spille dem våben i hænde til at true personalet med.

Så alt i alt kan CD støtte ministerens lovforslag og håber på en hurtig udvalgsbehandling, så loven kan træde i kraft snarest muligt.

Ole Donner (DF):

Som udgangspunkt kan jeg sige, at Dansk Folkeparti synes, at lov om offentlighed i forvaltningen er en god lov, og vi kan også godt se, at der er behov for at lave visse ændringer i lovforslaget, og vi glæder os til de høringssvar, der kommer ind, så vi kan se, hvad de forskellige har at udtale til det foreliggende lovforslag.

Men der er ingen tvivl om, at der er folk, der er offentligt ansat, der kan blive generet af det her, ved at de bliver »truet«, og det er selvfølgelig ikke rimeligt. Der må være mulighed for, at man kan pille nogle af tingene fra.

Fru Birthe Rønn Hornbech var inde på den bemyndigelsesparagraf, der er indsat. Det er klart, at hvis Venstre kommer med et ændringsforslag på det område, så vil det blive støttet af Dansk Folkeparti. Vi mener klart, at der er for mange beføjelser til ministre rundt omkring i de forskellige love, og det påpeger vi i masser af lovforslag, som bliver behandlet her i Folketinget.

Hr. Tom Behnke fra Fremskridtspartiet var inde på forskellige småting, som han ønskede ændret, og jeg hæftede mig ved en enkelt af de ting, han kom med, som vi i hvert fald også kunne støtte. Det er, at man fra offentligheden bør have et minimum af interesse for at kunne gå ind og bruge denne her lov.

Som et eksempel kan jeg nævne, at vi i Dansk Folkeparti efter kommunevalget har været udsat for, at personer har skrevet til en lang række kommuner for at få oplyst navn, adresse og fødselsdato på alle dem, der har været stillere for vores parti. Og der kan jo godt være nogen, der har interesse i det i en enkelt kom-

mune, men der er altså her tale om en massefremstilling af breve, endda så meget, at det er forskellige personer, der har skrevet under, selv om det fremgår, at det er en bestemt person, der har fremsendt brevene.

Sådan noget synes vi selvfølgelig ikke er rimeligt, hverken over for den offentlige forvaltning, som skal spille tid på at sende alle disse papirer til de personer, eller over for de folk, der har skrevet under på en stillerliste. De oplysninger bruges så i en eller anden sammenhæng, hvor de måske kommer i strid med registerloven. Hr. Tom Behnke nævnte ordet magtesløshed, og man kunne jo tænke sig, at det stod bag, og at det var en af årsagerne til, at der var kommet alle disse brevskrivierier.

Men vi kan støtte forslaget, og vi håber, at den bemyndigelse, der er lagt op til, bliver pillet ud.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til, jeg tror, det var alle Folketingets partier, der ville bidrage positivt til, at vi kunne få vedtaget lovforslaget om ændringer i lov om offentlighed i forvaltningen, når det drejer sig om aktindsigt i personalesager.

Det er rart, at der er så stor tilslutning til lovforslaget, som jo er et ret principielt lovforslag. Flere ordførere, bl.a. hr. Per Kaalund, var inde på det meget vigtige i, at der er fuld offentlighed i forvaltningen, fordi myndighederne træffer afgørelser, der har direkte virkning for borgerne. Derfor må der være den mest mulige adgang til offentlighed, når det drejer sig om så væsentlige afgørelser, som træffes af offentlige myndigheder.

Men vi har til gengæld også et andet princip, der må håndhæves, og det er retten til at have et privatliv også for offentligt ansatte. Fordi man er offentligt ansat, skal man ikke hænges offentligt ud, som jeg bl.a. har udtrykt det under debatten, der har stået på inden for det seneste år.

Den lov, som vi her behandler, er jo en lov af ældre dato, fra 1970, og først her i begyndelsen af indeværende år, altså næsten 27 år efter at loven er vedtaget, har vi oplevet, hvordan loven er blevet misbrugt til at forfølge enkelte offentligt ansatte, der ligger i frontlinjen i deres arbejdsopgaver i den offentlige sektor. Det er ikke acceptabelt, og det er baggrunden for, at regeringen tog initiativet til nedsættelse af arbejdsgruppen, der skulle se på justeringer af

lov om offentlighed i forvaltningen, sådan at offentligt ansatte også er i stand til at kunne leve godt og trygt med, at der er offentlighed i forvaltningen.

Jeg er glad for, at den arbejdsgruppe, som blev nedsat, og som ud over at bestå af repræsentanter for de offentlige arbejdsgivere også bestod af repræsentanter for de offentligt ansattes personaleorganisationer og repræsentanter for offentligheden i form af en repræsentation af Danske Dagblades Forening og Dansk Journalistforbund, nåede frem til enighed. Jeg synes, det er ganske flot, og jeg mener også, man bør kvittere arbejdsgruppens formand, højesteretsdommer Peer Lorenzen, for et godt stykke arbejde.

Det viste sig, da Justitsministeriet skulle udarbejde en vejledning på grundlag af den gamle lov, at der på ét felt var en direkte juridisk usikkerhed om, hvordan loven skulle forvaltes, nemlig når det drejer sig om personaleudviklingssamtaler. Her var det Justitsministeriets Lovafdelings konklusion, at man mente, at man kunne undtage personaleudviklingssamtaler fra adgang til offentlighed i forvaltningen efter § 13, stk. 1, nr. 6, i loven. Men til gengæld kunne vi ikke sige, om det var nagelfast, sådan at domstolene eller Ombudsmanden ville komme til samme konklusion.

Det var afgørende for regeringen, at der ikke måtte være tvivl om, hvorvidt en offentligt ansat kunne sætte sig til en personaleudviklingssamtale og komme med meget personlige oplysninger om sit syn på sin egen stilling og sin egen fremtid i den offentlige forvaltning og også om den kollegiale situation, uden at man havde en garanti for, at der ikke efterfølgende skulle kunne begæres aktindsigt fra en tredje part i de oplysninger, man videregav.

Det får vi med det her lovforslag. Det er af afgørende betydning også for en moderne personaleudviklingspolitik i den offentlige sektor, at vi har det som et personalepolitisk redskab, at der ikke efterfølgende skal være aktindsigt.

Jeg er meget enig med mange af de ordførere, der har knyttet principielle kommentarer til det, der vedrører princippet om mest mulig offentlighed.

Når det drejer sig om den indvending, som blev fremført – bl.a. af fru Birthe Rønn Hornbech og også af fru Gitte Seeberg, og jeg tror også, at hr. Søren Søndergaard var inde på spørgsmålet – om en ministerbemyndigelse, som ligger i lovforslaget, og som en enig

arbejdsgruppe har indstillet kommer med i stk. 4 til § 2, er det rigtigt, som fru Birthe Rønn Hornbech slår fast, at jeg vil fremføre argumenter for, at det er et meget, meget snævert anvendelsesområde, som stk. 4 vil kunne få.

Det er jo fastslået i loven, at det, som arbejdsgruppen har forholdt sig til, og det, der er gældende i loven f.eks. om disciplinære påtaler, dér vil det ikke være muligt for justitsministeren at udnytte bemyndigelsen til pludselig at sige, at disciplinære advarsler eller andet nu også skal gælde for menige offentligt ansatte.

Det vil ikke være muligt for justitsministeren at udnytte den bemyndigelse til at tage de ting ind under aktindsigtsbestemmelserne, som allerede er undtaget i det lovforslag, som her behandles. Det er alene en garanti for, at hvis der kommer ting i fremtiden, som er fuldstændig uforudsete på nuværende tidspunkt, så kræver det ikke en egentlig lovbehandling med tre behandlinger i Folketinget, for at der kan gives en udvidet adgang til aktindsigt.

Det er jo ikke en bestemmelse, som jeg som minister higer efter at få. Jeg ville ønske, at alt var klappet og klart, når der blev stemt om dette her lovforslag, at alt havde kunnet vurderes både af arbejdsgruppen og af Folketinget.

Men jeg mener, at hvis det pludselig viser sig, at der altså er et område, som var uforudset, da man havde arbejdsgruppen, så er det til gengæld her muligt for ministeren efter en høringsrunde at drage det ind under aktindsigtsbestemmelserne. Der er selvfølgelig indgået et kompromis, som jo også fru Birthe Rønn Hornbech antydede. Jeg vil gerne sige, at dette selvfølgelig er et kompromis mellem interesser; der er offentlighedens interesse, der er mediernes og deres rolle i vores demokrati.

Jeg synes, at det er et godt kompromis, der er fundet. Og jeg vil sige, at med den meget snævre anvendelsesadgang, der her er tale om, er det en bemyndigelse, jeg vil være i stand til at leve med. Og jeg mener også, at de, der måtte komme efter mig som justitsminister, vil være i stand til at administrere det.

Fru Anne Bastrup var inde på spørgsmålet om meroffentlighedsprincippet. Jeg vil blot benytte lejligheden til at sige, at det her lovforslag ikke antaster meroffentlighedsprincippet på nogen måde. Meroffentlighedsprincippet er jo et princip, hvor det ikke er et retskrav, at man har ret til meroffentlighed, og hvor der direkte kan siges nej, hvis der kan være tale om brud på tavshedspligten. Det er altså noget, der

skal vurderes af den enkelte myndighed, om der her kan gives meroffentlighed, men dette lovforslag antaster ikke meroffentlighedsprincippet.

Hr. Tom Behnke var med baggrund i en anonymiseret konkret sag, som blev forelagt her fra Folketingets talerstol, inde på spørgsmålet – sådan forstod jeg det i hvert fald – om massebegæringer. Jeg kan sige, at det har arbejdsgruppen behandlet i sin betænkning på side 73. Dér har man forholdt sig til massebegæringer – også med baggrund i Justitsministeriets vejledning, hvor der er mulighed for undtagelser fra aktindsigt i helt konkrete sager, hvor det vurderes, at det er et meget stort og ressourcekrævende arbejde, og at den, der søger massebegæring, har en meget beskedent interesse i sagen, og dér kan den offentlige myndighed afvise sådanne massebegæringer om aktindsigt i personalesager.

Jeg skal slutte med at sige tak til alle, der har givet tilsagn om at bidrage positivt til en hurtig udvalgsbehandling. Det håber jeg vil være tilfældet, fordi loven så kan træde i kraft efter bekendtgørelse i Lovtidende. Og jeg mener, det er en lov, som de offentligt ansatte glæder sig til, for den kan afklare de spørgsmål, som rører sig i deres dagligdag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, der var en enkelt ting, som flere ordførere rejste, som ministeren ikke forholdt sig til i sin besvarelse, nemlig spørgsmålet om, hvorfor disciplinærstraffe kun skal offentliggøres, hvis det er folk, der er på chefniveau – dvs. ikke f.eks. på fuldmægtigniveau eller på noget andet niveau, men altså på chefniveau – og hvorfor de kun skal bevares i to år. Jeg synes, det ville være relevant for den videre politiske gang, hvis vi fik nogle politiske argumenter for det synspunkt.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er utrolig tilfreds med, at arbejdsgruppen har afgrænset det at kunne få aktindsigt i disciplinære reaktioner til chefgruppen. Det hænger sammen med, at jeg mener, at man som borger i den klage over behandlingen af konkrete sager, som kunne give anledning til at begære aktindsigt, må gå til selve indholdet i den afgørelse, der er truffet hos myndighederne.

Her har vi jo i alle sager, hvor der er tale om egentlige myndighedsafgørelser, som har virkning for borgerne – i hvert fald i langt de fleste tilfælde – et klagesystem, en ankeadgang for den konkrete afgørelse.

Her er det den vej, man går for at få ændret afgørelsen. Det gør man ikke ved at ville gå efter manden; man skal gå efter bolden, og man skal gå efter den konkrete afgørelse. Og dér er der altså ankeadgang i de fleste tilfælde. Grunden til, at jeg siger dette, er, hvis hr. Søren Søndergaard skulle være i besiddelse af en viden om, at der skulle være nogle enkeltområder, hvor man ikke har ankeadgang i konkrete afgørelser, så har jeg taget forbehold for dette.

Jeg mener, at man skal tillægge chefgruppen en udvidet adgang til at få viden om disciplinære reaktioner, fordi de har det ledelsesmæssige ansvar også for personalet og skal reagere, hvis personalet træffer forkerte beslutninger eller har vanskeligheder ved at administrere inden for gældende lovgivning. Her er der jo et ansvar, hvor det påhviler ledelsen at reagere.

Det er ikke borgerne, der skal forfølge den enkelte medarbejder, men ledelsen i den offentlige sektor. På de konkrete afgørelser skal borgerne forfølge sagen igennem ankeinstanserne eller direkte gennem ledelsen af den offentlige forvaltning, enten den administrative eller den politiske, for at få ændret konkrete afgørelser.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 64: Forslag til lov om ændring af lov om afgift ved udstykning m.m. (Forhøjelse af udstykningsafgiften).

Af boligministeren (Ole Løvig Simonsen).
(Fremsat 14/11 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Wittrock (S):

Lovforslaget er en ændring af vilkår omkring sager, der bliver behandlet i Kort- og Matrikelstyrelsen, og det drejer sig alene om taksten, prisen på en udstykning.

Staten skal ifølge forslaget i fremtiden have 5.000 kr. i stedet for de hidtil gældende 4.000 kr. for hver ejendom, der bliver oprettet.

Dette er et eksempel på, at mange bække små kan bidrage til en større å. Når man skal finde balance i det store regnskab, må man også se efter små gevinster i diverse hjørner. Det er dette forslag et eksempel på.

Der er ikke reguleret på taksten siden 1990, og det forventes, at staten kan have en indtægt på ca. 10 mio. kr. årligt, hvis forslaget gennemføres. Det synes vi også er værd at tage med, når det er rimeligt, og det synes vi i Socialdemokratiet det er. Jeg skal derfor på partiets vegne anbefale lovforslaget.

Erling Oxdam (V):

Når det som begrundelse for lovforslaget i bemærkningerne siges, at en regulering af udstykningsafgiften – fra de nuværende 4.000 kr. til 5.000 kr., altså en forhøjelse på 25 pct. – er begrundet i, at nettoprisindekset fra 1. april 1991 til 1. juli 1997 er steget med 12,7 pct., er det uforståeligt og vel også ulogisk. 12,7 pct. af 4.000 kr. bliver 508 kr., og stigningen skulle således, hvis man fulgte denne tankegang, alene medføre en ny afgift på 4.508 kr.

Der er altså tale om en diskontering af, som der står, en forventet udvikling i konjunkturerne eller en forventet stigning i nettoprisindekset, som jeg ikke finder der er grundlag for. Det er jo nærmest en form for konfiskation eller kald det en misundelsesafgift, når nogen udstykker et stykke jord.

Venstre må derfor afvise det foreliggende forslag. Vi kan ikke støtte det.

John Vinther (KF):

Det er i virkeligheden et noget pudseløjerligt forslag, vi her behandler. Man kan normalt i et lovforslags bemærkninger i hvert fald finde et formål med det, der foreslås, men det kan man lede meget langt efter i dette lovforslag. Det eneste, der faktisk står som begrundelse for, at